

sensus obvius samoga teksta, svakako je jezično diferenciranje postalo vrlo intenzivno, zapravo neprirodno. Ta čudesno ostvarena jezična raznolikost bila je snažan korak do posvemašnje međusobne otudenosti i razdvajanja među ljudima. Ako bi i teško bilo predočiti samo z b i v a n j e ove pometnje jezika, uvijek treba imati na umu da se pometnja svakako zbila u stanovitom vremenskom razmaku. Ali jezična razlika po sebi ne vodi do idejne raznožnosti među ljudima, ma da joj često puta utire staze. Trebalo je dakle baciti sjeme idejnog razdora među one, koji su imali odlučnu riječ kod ostvarivanja »kule babilonske«. Raspad »centruma« imao je za posljedicu sveopće selenje i miješanje pojedinih rasa i različitih jezičnih grupa. Daleka jezična područja došla su u međusobnu blizinu, pa koliko ih ne bi rastavljala jezična razlikost, oprečnost ideja u ostvarenju ljudske sreće posve ih je dijelila. Jedinstvo je plana i rada propalo; atque ita divisit eos Dominus ex illo loco in universas terras et cessaverunt aedificare civitatem.

Kad su narodi spoznali, da je njihovo djelo u cijelosti neprovedivo, i da se u planu ne mogu složiti, odluče svaki narod za sebe, da taj plan po svome načinu provede. Svaki je narod počeo tražiti samo svoje dobro i blagostanje, svaki je htio da dođe do svoje političke slobode bez obzira na drugi narod. Jezične su razlike i dalje nastajale prirodnim putem kao i prije »pometnje«. Taj posvemašnji i sveopći rasap čovječanstva u jezičnom, vjerskom, opće kulturnom i političkom pogledu donio je nužnu slobodu onim elementima, koji su imali da budu u rukama Božjim nosioci i čuvari mesijanske ideje i prema tome sredstvo za ostvarenje vrhunaravnog spasenja čovjeka.

Dr M. Lach.

II.

»*Quid mihi et tibi mulier.*« (Joan. II. 4.).

Vidi: Bogoslovska Smotra god. VI. br. 1. i 2.)

Neugodno je pomisliti, da je Isus ovim riječima htio da odbije prošnju svoje majke, naročito kako to izbija iz prijevoda modernih jezika, pa bilo to odbijanje i časovito, obziruć se na blagu Isusovu čud; a osim neugodnosti nadolazi i poteškoća ta, što bi se tim umanjio Marijin utjecaj na Isusa, i što bi se došlo u sukob sa mišljenjem mnogih sv. Otaca, koji upiru baš u ove riječi: λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτὸν οἶνον οὐκ ἔχουσιν: Reče majka Isusu: »vina ne imaju« da dokažu moć njena zagovora kod svoga sina; pa napokon predpostavljajući da je tu bilo odbijanje, ukor, pa bio blag koliko se hoće, ne može se nikako shvatiti, za što bi odmah poslije toga odbijanja Marija bila kazala: »Dixit mater ejus ministris: quodcumque dixerit vobis, facite«. Ako je bilo od-

bijanje u riječima »*Quid mihi et tibi mulier*«. »*Nondum venerat hora mea*«, u tomu času Marija je morala ili uzmaknuti, ili nastaviti prošnjom. Ipak ona nije ni uzmakla niti nastavila prošnju, već bez oklijevanja odmah dala naredbu: »*quaecumque dixerit vobis facite*«. Marija dakle nije shvatila, da joj Isus tim riječima odbio prošnju, dosljedno tu odbijanja nije bilo.

Čini mi se, da su ovo razlozi dosta jaki. Oni ne dozvoljavaju, da se tko sprijatelji s idejom odbijanja, ukora.

Tko se ne može, da sprijatelji sa odbijanjem molbe, valja da traži i da nađe drugi izlaz, drugo značenje riječima: »*τί ἐμοί και σοί γίνουαι*«.

»*Quid mihi et tibi*« kazao sam (v. B. S. g. XI, b. I.), da je to način jevrejskog govora (rečenica jevrejska doslovno prevedena). Ako je tako, ova rečenica u našem slučaju ne može drugo značiti već ono, što znači u jevrejskom govoru. Pitanje je sada što znači u jevrejskom jeziku? Što se daje razabrati iz konteksta paralelnih mjesta? Iz svih paralelnih mjesta, što sam naveo daje se razabrati, da je to neki upit, koji bi se u našem jeziku dao izkazati: »što želiš, što hoćeš od mene«, suviše razabire se, da se tu radi o nekoj stvari teškoj, nezgodnoj, nemjesejnoj, koja se želi ili traži; ali se ne razabire da rečenica »*quid mihi et tibi*« nužno uklapa formalno odbijanje i ako je u navedenim mjestima odbijena bila prošnja.

»*Quid mihi et tibi*« je pitanje: što želiš, kojim se kaže da želi postići nešto što je teško, nezgodno, ali ne slijedi odakle, da se neće postići, da se ne može postići, jer mnoge stvari, koje su teške i nezgodne ipak se — i ako teže — postižu. U svakidašnjemu govoru, kada nam se zatraži nešto, što nam je mučno ili teško dati ili učiniti, mi ćemo odgovoriti: pa mi to dakle tražiš? Ovakovim ili ekvivalentnim riječima mi možemo iskazati samo poteškoću pitanja, ali ne odbijanje, jer mi često uslišavamo prošnje, koje su nam teške i na to nas može odlučiti ili osoba, koja traži ili kojekakve druge prilike. Iskaz poteškoće nije iskaz odbijanja. Iskaz poteškoće akt je uma, nakon kojega valja da slijedi voljni akt, a taj može biti: privola ili odbijanje. A u našem slučaju nije bilo odbijanje već privola, a to se razabire odatle, što je Marija odmah bez oklijevanja i bez bilo kakova kolebanja dala nalog »*omnia quaecumque dixerit vobis facite*«. Riječi pak Isusove »*nondum venit hora mea*« ne mogu iskazivati odbijanje, već poteškoću, koja ipak nije ni najmanje pre-priječila da Marijina molba bude odmah uslišana. Ovakovo tumačenje ne samo iskazuje, već potencira Marijinu veliku moć nad Isusom i moć njenih prošnja, podudara se ne samo već i potvrđuje mišljenje sv. Crkve, de *potentissima ejus intercessionis*, što izbija u molitvi (između drugih) »*Memorare*« u latinskoj Crkvi i u kanonu »*παρακλητικῶν*« kod Grčke.